

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre IX

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - IX, 00 : Quam sapienter religionem, & sacerdotum honores, & inferorum locum introduxerint antiqui](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 01 : Combien sagement les Anciens ont introduit leur Religion, les honneurs de leurs Prestres, & le lieu des Enfers](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 00 : Combien sagement les anciens ont introduit leur religion, les honneurs de leurs Prestres, & le lieu des enfers](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - IX : Quam sapienter religionem, & sacerdotum honores, & inferorum locum introduxerint antiqui, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 06/12/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/6046>

Présentation du document

PublicationFrancfort, André Wechel, 1581

ExemplaireRegensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien

- Latin

Paginationp. 943-946

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

943

NATALIS CO- MITIS MYTHO- LOGIÆ

LIBER NONVS.

*Quàm sapienter religionem, & sacerdotum honores,
& inferorum locum introduxerint antiqui.*

ED antequâ ad reliqua procedamus, cûm multa ab antiquis ad vitam mortalium sapienter gubernandâ fuerint excogitata, illustrissimè Ioannes Baptista Cæpèggi, me operæ precium facturû esse arbitror si demonstrauero omnē antiquorum religionem ad metum Deorum in animis hominum imprimendum fuisse inuentam. Nam cûm turba sceminarum, imperitorum, &que multitudo rationes philosophicas minimè possent imbibe-
re, neque per eas ad religionem, & fidem, & sanctitatem facîle inuitari, Deorum metu & timore opus fuit; quæ certè sine fabularum, rerumque admirabilium figmentis in animis hominum imprimi non poterant. Hæc igitur causa fuit cur fulmen Ioui & ægidem attribuerint antiqui pro armis, & tridentem Neptuno, & sagittas Cupidini, & faces Erinnybus vlttricibus scelerum, & Palladi dracones, & Dijs cæteris arma diuersa concesserint. Sed quoniam quæ excogitata fuerunt, rudia planè primûm, & inutilia fortasse ad hoc efficiendum videbantur, neque obstinatos illos homines esse oportebat, qui primam rudem religionem acciperent, postea recentiorum Deorum multitudo introducta fuit: & cum his recentiores leges, & non idem ritus sacrorum: quippe cûm antiquas leges à Dijs recentibus conculcatas fuisse dicat *Æschylus* in *Eumenidibus*. Fuerunt autem recentiores Dij crediti Iupiter in primis, qui omnia priscorum Deorum iura, & omnes leges antiquauit: tum *Hercules*, & *Dionysus*, & omnis illa infinita propè Deorum turba, qui ab ipso Ioue postea manarunt. Post hos Deos etiam hominibus diuini honores sunt habiti post mortem, atque illorum nonnullis vires

etiam dicat: sicut in Chersoneso Eleus Protefilao, Lebadia Boeotiae Trophonio, templum Amphiarae in Oropia. Atque ut hominum inuenta sibi grata esse Diis certissimis argumentis illi confirmarent, multa miracula è rebus sibi sacratis contingere voluerunt, quòd statim Liberi patris visa ab hominibus profanis illos in insaniam verteret, quòd si quis neglecta religione in lucum Eumenidum apud Athenienses ingressus esset, furore agebatur, in aream Iovis Lycei impuris ingressis omnino intra annum mori necesse fuit, cui rei & illud accessit miraculum, quòd si vel homines vel beluae illuc intrarent, nullam reddebant corporis umbram: quod quavis & diei & anni parte fiebat. His de causis magna accessit autoritas auspicijs, augurijs, vaticinijs, & omnibus divinationibus, quae ad religionem spectabant: quale fuit illud quod fiebat apud Aeginetos ante Cereis templum: nam speculũ fuit pertenui funiculo suspensum, & ad aquam fontis ibi existentis demissum: in quo aegri peractis prius sacrificijs de more eius loci, vel certam sanitatem, vel certissimam mortem ex offerentibus sese in speculo imaginibus intuebantur, id verò nõ nisi ad comprobandam illam religionem ab impuris demonibus efficiebatur. atque infinita propè miracula varijs in locis contigisse antiquae & nuper nascentis religionis tempore memorantur. Ita verò effectum est, ut magna reverentia & sacrificijs, ac religioni Dentum, & sacerdotibus ipsis accesserit: cum sacerdotes è nobilissimis tantum familijs eligerentur, & omnibus publicis consilijs interessent apud Graecos: nam tanquam Dijs praesentibus, quibus nihil ignotum existimare debemus, ita praesentibus sacerdotibus, Mantibus scilicet apud Athenienses, ac Auguribus regi apud Lacedaemonios assidentibus, omnia publica proponebantur consilia. Neque ante vel publica vel privata negotia magni ponderis ulla post consultationem aggrediebantur, quàm oraculum Delphicum, aut Ammonium, aut Dodonaeum, aut aliquo pacto Deorum ipsorum voluntatem consulissent. Sic sequentibus postea temporibus fuit in more positum, deinde legibus etiã confirmatũ, ut senatus legitimè non nisi in templis Deorum, aut in locis sacris posset haberi: tanquã omnium quae agerentur, ac dicerentur, & conscientiae aequitatisque suae testes Deos ipsos facerent. Postea verò sapientissimi legum civilium latores singuli varios Deos suarum legum autores introduxerunt,

sunt, cum lex omnis levis sit & inanis habita, quæ Deorum immortalium consensum non haberet. Inde coepit prisca antiquorum theologia studia, mætesq; hominum ad se allicere, quam totam tamen in corporum naturalium consideratione Zeno & Cleanthes & Chrysippus philosophi consistere crediderunt. At non penitus à rebus diuinis, quamuis certa & legitima via eò non accedebatur, erat remota contemplatio antiquorum, neq; inutilis planè erat illa inuestigatio. Non enim animorum solum ingeniorumq; nostrorum quasi naturale quoddam pabulum inuenimus considerationem Deorum, rerumq; diuinatum cognitionem, dum naturam Dei perscrutamur; sed etiam erigimur quodammodo, elatiore fieri nobis videmur, supèra & cœlestia cogitantes, humana, ut exigua & minima & futilia, paruifacimus, viriq; boni efficimur. Nam contemptis rebus humanis, affectibusque animorum & cupiditatibus conculcatis, quid reliquum esse potest in nobis improbitatis? aut quis patet his motib. inter rerum diuinatum inuestigationem locus? Neq; verò corpora solum naturalia, p Diis culta fuerunt ab antiquis, ut luna, sol, terra, ignis, aqua, venti, qui omnes pro Diis diuinos honores obtinuerunt, ut & Herodotus in Clio, & Plato in Cratylo testantur, & nos superius demonstrauiimus; sed etiam ut certa moderatione animorum nostrorum motus temperarentur, nihilq; crederetur sine Deo auspice & moderatore fieri, singuli propè animorum motus pro Diis quoque diuinis honoribus culti sunt. nam & ara Misericordiae fuit apud Athenienses apud quos illi numini, quia magna momenta in tota hominum vita, casuumq; varietate habeat, præcipuus quidam honos habebatur. tum Pudoris, & Famæ, & Alacritatis aræ, & bonæ Valetudinis erectæ sunt; & Somnia, Pertinacia, Gratia, Fraus, Miseria, Querela, Amor, Dolus, Metus, Labor, Inuidia, Fatum, Senectus, Mors, Tenebræ pro Diis habitæ. Necessitatem præterea magnam Deam vocauit Callimachus in hymnis, & Fortuna rebus omnib. dominari credita, & Spes ac Timorem graues Deos ita vocauit Theognis:

Ἄλπις καὶ κίνδυνος ἐὶ ἀνθρώποις ὁμοιοί.

Ἐπεὶ γὰρ χαλπεὶ δαίμων ἁμφοτέροι.

*Spesque Timorque pares mortales inter, & iidem
infestant animos, numen vtrumque graue.*

Nam cum superiores motus animorum diuinos esse signifi-

Oo

carent, & Mentis, Fidei, Pietatis, Virtutis sana fuerint erecta, non ne hoc palam indicant, Deos omnia prospicere, & viros bonos quam maximè ad integritatem ac beneficentiã oportere animos suos accommodare? Atqui cum mundum totum Deum esse dicent, nihil omnino putabant diuina præsentia Deorum carete posse, cum multitudo rerum omnium quæ agerentur & dicerentur & cogitarentur, Deos ipsos testes esset habitura: quare nemini scelerato esse impune licuit. Neque ullus fuit ex hac tanta Deorum multitudine, cui mortalium sapientia, probitas, iustitia, integritas, fides, temperantia non esset grata. Quare præclare traditum est à sapientibus duas esse vias animarum è corporibus excedentium. Qui enim se humanis vitiis contaminassent, seque totos libidinibus addixissent, quibus cæci se domesticis turpitudinibus ac flagitiis inquinassent, vel qui fraudes inexplabiles in administrandis rebus patriæ suæ concepissent: iis denique quoddam iter fuisse seclusum à Deorum concilio tradiderunt, atqui hi nunquam ad Deos ipsos postea peruenire poterant. Qui verò multa quidem, ac exprobabilia peccata commisissent, sordibusque humanæ facis fuissent inquinati, illis post certum temporis spatium ad Deorum concilium accedere licebat, ubi omnes illas sordes abluisse: cum nihil nisi purum & simplex ad Deos peruenire posset. Qui verò se integros castosque seruassent per totam vitam, quibusque fuisset quam minima cum corporibus contagio, & qui in his corporibus Deorum vitam fuissent pro viribus imitatis, his facilem patere reditum ad Deos, unde discesserant, tradiderunt antiqui. Quare cum sceleribus ingentia supplicia, virtuti magna præmia proponerentur, cumque omnium negotiorum cogitationumque suarum Deos testes habere singulos dicerent antiqui, poterant homines vel nolentes ad probitatem impelli pauidi & ob Deorum præsentiam demissi. At nunc de Vlyssæ iam dicamus.

De Vlyssæ. CAP. I.

VLYSSÆ, de quo tam multa, tamque mirabilia scribuntur à poetis, & ab omnium poetarum principe Homero præcipue, natus est in Bæotia, ut sensit Lycophron: ut verò alij, in Ithaca, parentibus Laerte & Anticlea, de qua ita meminit Homerus libro A. Odyssei.